

Teknoloji Ba??ml?I??? ?lçe?i (TBÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Teknoloji Ba??ml?I??? ?lçe?i (TBÖ)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31431>

Özet

Teknoloji Ba??mlilikk Ölçe?i (TBÖ), bireylerin modern teknolojiyi a??r? ve kontrolsüz kullanma e?ilimlerini, özellikle de bu kullan?m?n günlük ya?am aktiviteleri ve akademik/profesyonel sorumluluklar üzerindeki olumsuz etkilerini ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir ölçek türüdür. Ölçek, özellikle e?itim ortamlar?nda ö?rencilerin teknoloji ba??mlilikk?ndan kaynaklanan sorunlara yönelik görü?lerini belirlemek için tasarlanm??tr. Ölçek, 2017 y?l?nda Fatih Ayd?n taraf?ndan bir Yüksek Lisans Tezi kapsamında geli?tirilmif olup, dört temel alt boyutta teknoloji ba??mlilikk? davran??lar?n? de?erlendirmektedir.

TBÖ, toplam 24 maddeden olu?makta ve kat?l?mc?lar?n yan?tlar?n? 5'li Likert Ölçe?i format?nda toplamaktadır. Bu araç, Sosyal A? Ba??mlilikk?, Anlık Mesajlama Ba??mlilikk?, Çevrimiçi Oyun Ba??mlilikk? ve Web Siteleri Ba??mlilikk? gibi spesifik teknoloji kullan?m alanlar?ndaki ba??mlilik düzeyini güvenilir bir ?ekilde saptamay? amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Teknoloji Ba??mlilikk Ölçe?i, TBÖ, Sosyal A? Ba??mlilikk?, ?nternet Ba??mlilikk?, Çevrimiçi Oyun, Psikometrik Ölçek, Fatih Ayd?n.

Yazarlar

Fatih Ayd?n.

Amaç

Teknoloji Ba??mlilikk Ölçe?i'nin (TBÖ) temel amacı, ö?rencilerin veya genel popülasyonun modern teknoloji araçlar?na (sosyal a?lar, anlık mesajlama uygulamalar?, çevrimiçi oyunlar ve web siteleri) yönelik geli?tirdi?i ba??mlilik düzeyini ve bu ba??mlilikk?n getirdi?i dikkat da??n?klikk?, huzursuzluk ve ihmal gibi olumsuz sonuçlar? tespit etmektir.

Bu ölçek, özellikle e?itim ara?t?rmalar?nda, teknoloji kullan?m?n?n s?nf ortam?nda yaratt??? sorunlar? nicel olarak ölçmek ve bu sorunlara çözüm geli?tirmeye yönelik müdahale programlar? için bir ba?langıç noktas? sa?lamak üzere tasarlanm??tr.

Yap?

TBÖ, bireyin teknoloji kullan?m?ndaki a??r?ya kaçma, kontrol kayb? ve yoksunluk belirtilerini içeren çok boyutlu bir yapı? ölçmektedir. Ölçek, dört ayrı ve özelle?mi? alt boyuttan olu?maktadır. Bu boyutlar, modern dijital ya?am?n en yaygın ba??mlilik alanlar?n? kapsamaktadır. Her bir alt boyut, 6 maddeden olu?mak üzere toplam 24 maddelik bir yapı?

sunmaktadır.

Ölçe?in ölçütü temel yapılar ?unlardır: **Sosyal A? Ba??mlil??i** (Facebook, Instagram vb. platformlarda a??r? zaman geçirme), **Anl?k Mesajla?ma Ba??mlil??i** (WhatsApp, Telegram vb. uygulamalar? kullanamama durumunda ya?anan huzursuzluk), **Çevrimiçi Oyun Ba??mlil??i** (oyun süresini sürekli art?rma iste?) ve **Web Siteleri Ba??mlil??i** (dersleri veya sorumluluklar? ihmal etme pahas?na web sitelerinde gezinme).

Geçerlik

Kaynak materyalde ölçe?in geçerlik çal??malar?na dair do?rudan bir istatistiksel bilgi (kapsam geçerli?i, yapı geçerli?i veya ölçüt ba??mlil??i geçerlik gibi) sunulmam??tır. Ancak, ölçe?in bir yüksek lisans tezi kapsamında geli?tirilmesi, genellikle geli?tirme sürecinde faktör analizi gibi yapı geçerli?i çal??malar?nın yapıld??n? dü?ündürmektedir.

Geçerlik çal??malar?nın detaylar? için, ölçe?in orijinal kayna?? olan Fatih Ayd?n'ın 2017 tarihli Yüksek Lisans Tezi'ne başvurulmas? önerilmektedir.

Güvenirlilik

Teknoloji Ba??mlil??i Ölçe?i'nin (TBÖ) iç tutarlılık güvenirlilik analizleri, alt boyutlar baz?nda yapılm?? ve yüksek düzeyde güvenirlilik de?erleri elde edilmiştir. Bu bulgular, ölçe?in tutarlı ve güvenilir ölçümler sağlad??n? göstermektedir.

Ölçe?in güvenirlilik analizinde kullanılan Cronbach Alfa katsayılar?, alt boyutlar için a?a??daki gibi belirlenmiştir:

Sosyal A? Ba??mlil??i: 0.786

Anl?k Mesajla?ma Ba??mlil??i: 0.806

Çevrimiçi Oyun Ba??mlil??i: 0.897

Web Siteleri Ba??mlil??i: 0.861

Tüm alt boyutların Cronbach Alfa de?erlerinin kabul edilebilir e?ik olan 0.70'in üzerinde olması, TBÖ'nün akademik ve pratik uygulamalar için yeterli düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

TBÖ, 4 alt boyut ve 24 madde üzerinden tasarlanmıştır. Bu yapı, genellikle aç?mlayıcı veya do?rulayıcı faktör analizleri sonucunda belirlenmiş olan faktör yüklerine dayanmaktadır. Ölçe?in çok boyutlu yap?s?, teknoloji ba??mlil??i olgusunun tek bir genel ba??mlil??ik türü yerine, farklı dijital araçlara yönelik özelleşmiş davranışlar bütünü olduğunu desteklemektedir.

Her bir alt boyutun 6 maddeden olu?mas?, ölçe?in yap?sal netli?ini ve faktörel ayr??mas?n? güçlendirmektedir. Bu faktörler, teknolojik araçlar?n kullan?m ?ekillerine göre ba??mlil?k belirtilerinin nas?l farklıla?t???n? aç?kça ortaya koymaktadır.

Ölçüm Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Özgün bir ölçek geli?tirme çal??mas?dır).

Format: Ka??t tabanlı veya dijital olarak uygulanabilen öz bildirim ölçek format?ndadır.

Derecelendirme: 5'li Likert Ölçe?i kullan?lm??tır (1= hiçbir zaman - 5= her zaman).

Maddeler: Toplam 24 madde, 4 alt boyuta da??lm??tır (Her alt boyutta 6 madde).

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Ö?renciler (Yüksek Lisans Tezi ba?lam?nda). Genel olarak teknoloji kullanan genç ve yeti?kin popülasyona uygulanabilir.

Ya? Grubu: Ara?t?rman?n yap?ld??? popülasyona ba?l? olarak ergenlik dönemi ve sonrası (Genellikle lise ve üniversite ö?rencileri).

Popülasyon Detaylar?: Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü kapsam?nda yürütülen çal??ma, teknoloji ba??mlil???n?n s?n?f ortam?na etkilerini inceleyen ö?rencileri kapsam??tır.

Test Metodolojisi: Uygulama, kat?l?mc?lar?n her bir maddeye ne s?kl?kla kat?ld?klar?n? 1'den (hiçbir zaman) 5'e (her zaman) kadar derecelendirmesi esas?na dayan?r. Yüksek puanlar, ilgili alt boyutta daha yüksek bir ba??mlil?k düzeyine i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Teknoloji Ba??mlil???, Sosyal Medya Ba??mlil???, Anl?k Mesajlama, Dijital Ba??mlil?k, Güvenirlilik, Psikometri, Fatih Ayd?n, 2017.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Fatih Ayd?n

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresi: ayfatiha@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara (Tez çal??mas?)

bağlamında).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, Fatih Aydın'ın 2017 yılında tamamladığı Yüksek Lisans Tezi kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım izinleri ve telif hakları, yazarın ve tez danışmanının onayına tabi olabilir. Ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanım için yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [teknoloji-bagimliliği-ölçeği-tbo-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Aydın, F. (2017). *Teknoloji bağımlılığının sınıf ortamında yarattığı sorunlara ilişkin öğrenci görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği (TBÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Ölçek, 4 alt boyut ve 24 maddeden oluşmaktadır:

Sosyal Ağ Bağımlılığı (6 madde): Sosyal ağlarda zaman harcarken dikkatimin dağıtılması beni rahatsız ediyor.

Anlık Mesajlaşma Bağımlılığı (6 madde): Anlık mesajlaşma uygulamalarını kullanmadığım zamanlarda huzursuz oluyorum.

Çevrimiçi Oyun Bağımlılığı (6 madde): Çevrimiçi oyun oynarken harcadığım süreyi biraz daha arttırmak istiyorum.

Web Siteleri Bağımlılığı (6 madde): Web sitelerinde gezinmek için derslerimi ihmal ediyorum.